

**IZVJEŠTAJ O POTROŠNJI LJEKOVA
U CRNOJ GORI
2024. GODINA**

Na osnovu čl. 131 i 150 Zakona o lijekovima („Službeni list CG“, br. 080/20) i Pravilnika o obliku, sadržaju, periodu za koji se dostavlja i načinu dostavljanja izvještaja o prodaji lijekova („Službeni list CG“, br. 02/13), Institut za lijekove i medicinska sredstva je pripremio izvještaj o potrošnji lijekova u Crnoj Gori za 2024. godinu.

Za izradu izvještaja su korišćeni podaci o prometu registrovanih veledrogerija koje su obavljale promet lijekovima u Crnoj Gori u 2024. godini (17 privatnih i 1 državna), tj. njihovi izvještaji o prodaji lijekova u Crnoj Gori iz 2024.godine.

U bazi podataka Instituta za praćenje potrošnje, lijekovi su svrstani po klasifikaciji Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) po ATC grupama i po internacionalnim nezaštićenim nazivima (INN).

Svi izvještaji o potrošnji lijekova koji su bili u prometu iskazani su brojem definisanih dnevnih doza na 1000 stanovnika na dan (DDD/1000/dan) i ukupnim iznosom u eurima (€), prema veleprodajnim cijenama.

Za preračun DDD je korišćen „ATC index with DDDs 2024, WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology, Oslo“, a za izračunavanje broja DDD/1000/dan korišćen je broj stanovnika u Crnoj Gori iz 2024. godine, prema službenim podacima Zavoda za statistiku Crne Gore (MONSTAT). Za izračunavanje broja DDD/1000/dan po opštinama uzet je broj stanovnika po opštinama u 2024. godini, takođe prema službenim podacima Zavoda za statistiku Crne Gore (MONSTAT).

Prikazani su i odvojeni podaci o bolničkoj i vanbolničkoj potrošnji lijekova.

Dobijeni podaci o ukupnoj potrošnji lijekova u Crnoj Gori u 2024.godini ukazuju da je potrošnja iznosila **1.426,65 DDD/1000/dan**, finansijski **198,352,678.29 €**.

U finansijskom iznosu od **198,352,678.29 €** uračunata je ukupna potrošnja svih lijekova, uključujući i lijekove koji nemaju definisanu ATC klasifikaciju, homeopatske i herbalne lijekove, čija ukupna potrošnja iznosi **205,580.07 €**.

Izveštaji o potrošnji za 2024. obuhvataju sledeće tabele:

Tabela 1: Ukupna potrošnja lijekova u 2024. godini prema DDD/1000/dan po glavnoj grupi ATC klasifikacije

Tabela 2: Ukupna potrošnja lijekova u 2024. godini u eurima po glavnoj grupi ATC klasifikacije

Tabela 3: Prvih 10 lijekova po potrošnji u DDD/1000/dan u 2024. godini

Tabela 4: Prvih 10 lijekova po potrošnji u eurima u 2024 godini

Tabela 5: Prvih 10 lijekova u 2024. godini po DDD/1000/dan, vanbolnička potrošnja

- Tabela 6:** Prvih 10 lijekova u 2024. godini po potrošnji u eurima, vanbolnička potrošnja
- Tabela 7:** Prvih 10 lijekova u 2024. godini po DDD/1000/dan, bolnička potrošnja
- Tabela 8:** Prvih 10 lijekova u 2024. godini po potrošnji u eurima, bolnička potrošnja
- Tabela 9:** Prvih 10 lijekova u 2024. godini za opštinu Podgorica po vrijednosti DDD/1000/dan
- Tabela 10:** Prvih 10 lijekova u 2024. godini za opštinu Podgorica po vrijednosti u eurima
- Tabela 11:** Prvih 10 lijekova u 2024. godini za opštinu Nikšić po vrijednosti DDD/1000/dan
- Tabela 12:** Prvih 10 lijekova u 2024. godini za opštinu Nikšić po vrijednosti u eurima
- Tabela 13:** Prvih 10 lijekova u 2024. godini za opštinu Bijelo Polje po vrijednosti DDD/1000/dan
- Tabela 14:** Prvih 10 lijekova u 2024. godini za opštinu Bijelo Polje po vrijednosti u eurima
- Tabela 15:** Prvih 10 lijekova u 2024. godini za opštinu Bar po vrijednosti DDD/1000/dan
- Tabela 16:** Prvih 10 lijekova u 2024. godini za opštinu Bar po vrijednosti u eurima
- Tabela 17:** Prvih 10 lijekova u 2024. godini za opštinu Berane po vrijednosti DDD/1000/dan
- Tabela 18:** Prvih 10 lijekova u 2024. godini za opštinu Berane po vrijednosti u eurima

Navedeni podaci pokazuju da je u ukupnoj potrošnji prema DDD/1000/dan, kao i prethodnih godina, najviše korišćena grupa lijekova su *lijekovi za liječenje kardiovaskularnog sistema (C)*, čiji je udio potrošnje 35,20% od ukupne potrošnje svih lijekova. Sledeća grupa lijekova po potrošnji je grupa *lijekova za liječenje alimentarnog trakta i metabolizma (A)* sa 19,45% učešća, zatim slijede *lijekovi za liječenje bolesti krvi i krvotvornih organa (B)* sa 12,37%, *lijekovi koji djeluju na nervni sistem (N)* sa 10,13 %, zatim *lijekovi za liječenje bolesti mišićno-kostnog sistema (M)* sa 7,08%, *liječenje bolesti respiratornog sistema (R)* sa 5,93% itd.

Kada govorimo o potrošnji u finansijskom smislu, najveću potrošnju su imali lijekovi iz grupe *L - antineoplastika i imunomodulatora (75.309.986,94 EUR)* sa učešćem od 37,97% u ukupnoj potrošnji, zatim grupa *A - lijekovi za liječenje alimentarnog trakta i metabolizma (25.624.611,75 EUR)* sa učešćem od 12,91%, grupa *B - lijekovi za liječenje krvi i krvotvornih organa (17.425.921,58 EUR)* sa učešćem od 8,78%, grupa *R - lijekovi za liječenje respiratornog sistema (16.814.468,35 EUR)* sa 8,47% zatim lijekovi iz grupe *C - za liječenje kardiovaskularnog sistema (16.150.491,87 EUR)* sa učešćem od 8,14%, itd.

Upoređujući podatke o potrošnji lijekova iz 2024. godine sa podacima iz prethodne, 2023. godine, zabilježen je porast potrošnje lijekova. Potrošnja lijekova u DDD/1000/dan je porasla za 4,39%, a finansijski je zabilježen porast od 15,45%.

Grupa lijekova koja je, izraženo u DDD/1000/dan, zabilježila najveći porast u potrošnji u 2024. godini u odnosu na 2023. godinu su lijekovi koji pripadaju ATC grupi V - *Ostali lijekovi* (16,67%). Porast potrošnje ove grupe lijekova (V) je rezultat povećane potrošnje lijekova koji se koriste za kontrolu hiperfosfatemije kod odraslih pacijenata na hemodijalizi ili peritonealnoj dijalizi. Sledeća grupa lijekova koja takođe bilježi porast potrošnje je grupa A - *lijekovi za liječenje bolesti digestivnog sistema i metabolizma* (12,38%), gdje je u okviru ove grupe najznačajniji porast zabilježila podgrupa lijekova *Vitamini (holekalciferol)* koji imaju terapeutsko i profilatičko djelovanje. Značajan porast potrošnje je zabilježila i grupa D - *lijekovi za liječenje bolesti kože i potkožnog tkiva* (12%), zatim grupa L - *antineoplastici i imunomodulatori* (9,24%), grupa C - *lijekovi za liječenje kardiovaskularnog sistema* (4,45%) itd. Značajno je napomenuti da je u 2024. godini zabilježen porast potrošnje lijekova u skoro svim grupama lijekova, osim za *lijekove za liječenje bolesti senzornih organa (oko i uho)* i *antiparazitnih proizvoda, insekticidi i sredstva za zaštitu od insekata*.

Najznačajniji finansijski porast u 2024. godini u odnosu na 2023. godinu su zabilježili lijekovi koji pripadaju grupi lijekova za liječenje mišićno kostnog sistema (23,67%), gdje je najveći porast zabilježila podgrupa lijekova *Ostali lijekovi za liječenje bolesti mišićno-kostnog sistema (M09)*, konkretno zbog nabavke lijeka za gensku terapiju *onasemnogen abeparvovek* (za liječenje spinalne mišićne distrofije). Porast potrošnje je zabilježila i grupa R - *lijekovi za liječenje respiratornog sistema* (21,68%). Značajan porast potrošnje ove grupe lijekova je najvećim dijelom je rezultat povećane potrošnje lijekova za liječenje cistične fibroze (*ivakaftor, tezakaftor, eleksakaftor* i *ivakaftor*) za 38,74% u odnosu na 2023. godinu. Osim ove grupe lijekova značajan porast su zabilježili i grupa S - *lijekovi za liječenje senzornih organa* (21,48%), zatim J - *antinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu* (20,50%), L - *antineoplastici i imunomodulatori* za 20,04%, grupa A - *lijekovi koji djeluju na bolesti digestivnog sistema i metabolizma* (14,29%), grupa C - *lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sistem* (13,42%), grupa G - *lijekovi za liječenje genitourinarnog sistema i polni hormoni* (9,96%), itd.

Značajno je istaći da većina lijekova iz grupe L - *antineoplastici i imunomodulatori*, nemaju propisanu definisanu dnevnu dozu (DDD) od strane SZO, tako da se njihova potrošnja može izraziti samo finansijski.

Tabela 1

Ukupna potrošnja lijekova u 2024. godini po vrijednosti DDD/1000/dan prikazana po glavnim anatomskim grupama ATC klasifikacije			
R.br.	ATC	Nazivi glavnih ATC grupa	DDD/1000/dan
1	C	Kardiovaskularni sistem (lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sistem)	502,26
2	A	Alimentarni trakt i metabolizam (lijekovi koji djeluju na bolesti digestivnog sistema i metabolizma)	277,55
3	B	Krv i krvotvorni organi (lijekovi za liječenje bolesti krvi i krvotvornih organa)	176,47
4	N	Nervni sistem (lijekovi koji djeluju na nervni sistem)	144,57

5	M	Mišićno-kostni sistem (lijekovi za bolesti mišićno-kostnog sistema)	101,09
6	R	Respiratorni sistem (lijekovi za liječenje bolesti respiratornog sistema)	84,68
7	H	Hormonski preparati za sistemsku primjenu, isključujući polne hormone i insuline	47,76
8	G	Genitourinarni sistem i polni hormoni (lijekovi za liječenje genitourinarnog sistema i polni hormoni)	44,83
9	J	Antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu	32,66
10	L	Antineoplastici i imunomodulatori	11,59
11	P	Antiparazitni proizvodi, insekticidi i sredstva za zaštitu od insekata	1,52
12	S	Senzorni organi (lijekovi koji djeluju na oko i uho)	1,27
13	D	Koža i potkožno tkivo (lijekovi za liječenje bolesti kože i potkožnog tkiva)	0,28
14	V	Ostalo	0,14

Tabela 2

Ukupna potrošnja lijekova u EUR u 2024. godini prikazana po glavnim anatomskim grupama ATC klasifikacije			
R.br.	ATC	Nazivi glavnih ATC grupa	Iznos (EUR)
1	L	Antineoplastici i imunomodulatori	75.309.986,94
2	A	Alimentarni trakt i metabolizam (lijekovi koji djeluju na bolesti digestivnog sistema i metabolizma)	25.624.611,75
3	B	Krv i krvotvorni organi (lijekovi za liječenje bolesti krvi i krvotvornih organa)	17.425.921,58
4	R	Respiratorni sistem (lijekovi za liječenje bolesti respiratornog sistema)	16.814.468,35
5	C	Kardiovaskularni sistem (lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sistem)	16.150.491,87
6	J	Antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu	12.451.762,05
7	N	Nervni sistem (lijekovi koji djeluju na nervni sistem)	11.741.326,18
8	M	Mišićno-kostni sistem (lijekovi za bolesti mišićno-kostnog sistema)	9.248.668,83

9	G	Genitourinarn sistem i polni hormoni (lijekovi za liječenje genitourinarnog sistem i polni hormoni	4.193.089,20
10	H	Hormonski preparati za sistemsku primjenu, isključujući polne hormone i insuline	2.806.406,10
11	S	Senzorni organi (lijekovi koji djeluju na oko i uho)	2.389.970,17
12	D	Koža i potkožno tkivo (lijekovi za liječenje bolesti kože i potkožnog tkiva)	2.225.697,72
13	V	Ostalo	1.384.147,74
14	P	Antiparazitni proizvodi, insekticidi i sredstva za zaštitu od insekata	380.549,75

Tabela 3

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini po vrijednosti DDD/1000/dan			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	78,63
2	A11CC05	holekalciferol	75,49
3	A02BC02	pantoprazol	58,36
4	C09AA05	ramipril	47,06
5	M01AB05	diklofenak	40,30
6	C10AA05	atorvastatin	35,94
7	C10AA07	rosuvastatin	34,76
8	C09BA04	perindopril, indapamid	29,55
9	C07AB07	bisoprolol	27,87
10	A10BA02	metformin	26,22

Tabela 4

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini po iznosu u EUR			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)

1	L01XC18	pembrolizumab	13.833.975,51
2	L01XY02	pertuzumab, trastuzumab	4.147.023,98
3	R07AX32	ivakaftor, tezakaftor, eleksakaftor	4.043.105,68
4	A10BX09	dapagliflozin	3.507.500,70
5	L04AA36	okrelizumab	3.441.808,80
6	L02BB05	apalutamid	2.913.430,01
7	L01EL01	ibrutinib	2.532.999,80
8	R07AX02	ivakaftor	2.438.524,69
9	B01AF02	apiksaban	2.176.083,86
10	C09DX04	valsartan, sakubitril	2.065.108,66

Tabela 5

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini po vrijednosti DDD/1000/dan - VANBOLNIČKA POTROŠNJA			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	78,62
2	A11CC05	holekalciferol	75,43
3	A02BC02	pantoprazol	57,04
4	C09AA05	ramipril	46,96
5	M01AB05	diklofenak	39,94
6	C10AA05	atorvastatin	35,73
7	C10AA07	rosuvastatin	34,69
8	C09BA04	perindopril, indapamid	29,55
9	C07AB07	bisoprolol	27,76
10	A10BA02	metformin	26,17

Tabela 6

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini po iznosu u EUR - VANBOLNIČKA POTROŠNJA			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)
1	R07AX32	ivakaftor, tezakaftor, eleksakaftor	4.043.105,68
2	A10BX09	dapagliflozin	3.498.739,80
3	L02BB05	apalutamid	2.913.430,01
4	L01XE27	ibrutinib	2.532.999,80
5	R07AX02	ivakaftor	2.438.524,69
6	B01AF02	apiksaban	2.170.683,24
7	C09DX04	valsartan, sakubitril	2.060.755,30
8	M01AE01	ibuprofen	1.991.785,88
9	L01EF02	ribociklib	1.931.243,98
10	A10BK03	empagliflozin	1.907.070,62

Tabela 7

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini po vrijednosti DDD/1000/dan - BOLNIČKA POTROŠNJA			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	M05BX04	denosumab	2,94
2	B01AB05	enoksaparin	1,63
3	B01AB05	enoksaparin natrijum	1,48
4	A02BC02	pantoprazol	1,32
5	H02AB02	deksametazon	1,14
6	H02AB04	metilprednizolon	1,12
7	N02BB02	metamizol natrijum	0,60
8	J01DD04	ceftriakson	0,59
9	N05BA01	diazepam	0,55
10	L02AE04	triptorelin	0,54

Tabela 8

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini po iznosu u EUR - BOLNIČKA POTROŠNJA			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)
1	L01XC18	pembrolizumab	13.809.359,91
2	L01XY02	pertuzumab, trastuzumab	4.147.023,98
3	L04AA36	okrelizumab	3.432.248,22
4	L01XC28	durvalumab	2.037.032,70
5	L04AA43	ravulizumab	1.793.881,46
6	J06BA02	imunoglobulin, normalni humani, za intravensku primjenu	1.757.276,56
7	L01FC01	daratumumab	1.722.940,56
8	M09AX09	onasemnogen abeparvovek	1.450.000,00
9	L04AA33	vedolizumab	1.419.410,94
10	L01XC32	atezolizumab	1.350.948,24

Tabela 9

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini u opštini Podgorica po vrijednosti DDD/1000/dan			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	A11CC05	holekalciferol	90,50
2	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	76,79
3	A02BC02	pantoprazol	65,98
4	C09AA05	ramipril	42,00
5	C10AA05	atorvastatin	37,68
6	M01AB05	diklofenak	35,83
7	C10AA07	rosuvastatin	34,37
8	C09BA04	perindopril, indapamid	33,20
9	H03AA01	levotiroksin natrijum	29,76
10	C09AA04	perindopril	27,67

Tabela 10

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini u opštini Podgorica po iznosu u EUR			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)
1	L01XC18	pembrolizumab	6.392.679,63
2	L01XY02	pertuzumab, trastuzumab	4.147.023,98
3	L04AA36	okrelizumab	3.441.808,80
4	L04AA43	ravulizumab	1.793.881,46
5	L01FC01	daratumumab	1.722.940,56
6	L04AA33	vedolizumab	1.518.702,66
7	R07AX32	ivakaftor, tezakaftor, eleksakaftor	1.494.563,33
8	M09AX09	onasemnogen abeparvovek	1.450.000,00
9	J06BA02	imunoglobulin, normalni humani, za intravensku primjenu	1.383.199,24
10	L01XC07	bevacizumab	1.317.407,89

Tabela 11

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini u opštini Nikšić po vrijednosti DDD/1000/dan			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	A11CC05	holekalciferol	129,84
2	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	88,47
3	A02BC02	pantoprazol	63,28
4	C09AA05	ramipril	53,26
5	M01AB05	diklofenak	41,97
6	C10AA05	atorvastatin	36,92
7	C10AA07	rosuvastatin	36,33

8	C07AB07	bisoprolol	30,64
9	A02BA03	famotidin	30,45
10	C09BA04	perindopril, indapamid	30,42

Tabela 12

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini u opštini Nikšić po iznosu u EUR			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)
1	L01XC18	pembrolizumab	7.441.295,88
2	L01XC28	durvalumab	1.633.910,55
3	L01XC32	atezolizumab	1.154.331,36
4	B06AC02	ikatifant	668.552,80
5	M09AX10	risdiplam	587.870,40
6	L02BB05	apalutamid	483.806,25
7	L01EL01	ibrutinib	317.698,28
8	L01EF02	ribociklib	308.846,52
9	A10BX09	dapagliflozin	305.419,30
10	R07AX32	ivakaftor, tezakaftor, eleksakaftor	301.271,10

Tabela 13

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini u opštini Bijelo Polje po vrijednosti DDD/1000/dan			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	75,87
2	A02BC02	pantoprazol	54,08
3	M01AB05	diklofenak	46,84
4	C09BA09	fosinopril, hidrohlortiazid	43,07
5	A11CC05	holekalciferol	39,82
6	C10AA07	rosuvastatin	39,52
7	C09AA05	ramipril	37,00
8	C09BX01	perindopril, amlodipin, indapamid	34,43
9	C09AA09	fosinopril	32,37
10	A02BA03	famotidin	31,93

Tabela 14

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini u opštini Bijelo Polje po iznosu u EUR			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)
1	R07AX32	ivakaftor, tezakaftor, eleksakaftor	468.644,85
2	R07AX02	ivakaftor	282.661,60
3	A10BK03	empagliflozin	272.231,85
4	M09AX10	risdiplam	202.080,45
5	A10BX09	dapagliflozin	175.162,90

6	B02BX06	emicizumab	166.320,00
7	L01EF02	ribociklib	137.265,12
8	R03AK07	formoterol, budesonid	131.657,43
9	A10BJ02	liraglutid	124.831,68
10	C09BX01	perindopril, amlodipin, indapamid	124.627,24

Tabela 15

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini u opštini Bar po vrijednosti DDD/1000/dan			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	77,63
2	A11CC05	holekalciferol	60,77
3	A02BC02	pantoprazol	49,78
4	C09AA05	ramipril	47,09
5	C10AA07	rosuvastatin	42,79
6	M01AB05	diklofenak	42,75
7	C10AA05	atorvastatin	31,56
8	R05DB13	butamirat	30,63
9	A10BA02	metformin	30,44
10	C07AB07	bisoprolol	29,28

Tabela 16

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini u opštini Bar po iznosu u EUR			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)
1	M09AX10	risdiplam	349.048,05
2	A10BJ02	liraglutid	263.508,05
3	A10BX09	dapagliflozin	249.244,85
4	A10AE56	insulin degludek, liraglutid	205.448,10
5	A10BK03	empagliflozin	174.031,21
6	C09DX04	valsartan, sakubitril	169.682,10
7	L01EF02	ribociklib	158.236,18
8	L01EL01	ibrutinib	150.262,70
9	A10AE06	insulin degludek	148.789,22
10	B01AF02	apiksaban	147.546,61

Tabela 17

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini u opštini Berane po vrijednosti DDD/1000/dan			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	A11CC05	holekalciferol	119,54
2	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	103,54
3	A02BC02	pantoprazol	78,70
4	C10AA05	atorvastatin	76,16
5	C10AA07	rosuvastatin	70,06
6	C09AA05	ramipril	68,88
7	M01AB05	diklofenak	62,87
8	C07AB07	bisoprolol	45,68
9	C09AA04	perindopril	39,49
10	A10BX09	dapagliflozin	33,85

Tabela 18

10 najkorišćenijih lijekova u 2024. godini u opštini Berane po iznosu u EUR			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)
1	R07AX32	ivakaftor, tezakaftor, eleksakaftor	573.798,22
2	R07AX02	ivakaftor	348.463,56
3	A10BX09	dapagliflozin	279.164,15
4	C09DX04	valsartan, sakubitril	124.037,78
5	B01AF02	apiksaban	123.255,25
6	L01EF02	ribociklib	114.387,60
7	A10BD15	metformin, dapagliflozin	108.782,40
8	L01EL01	ibrutinib	107.330,50
9	A10BJ02	liraglutid	103.032,03
10	L04AC19	satralizumab	99.517,47